

Ham, Olmensesteenweg

Programma van Maatregelen

Auteurs:

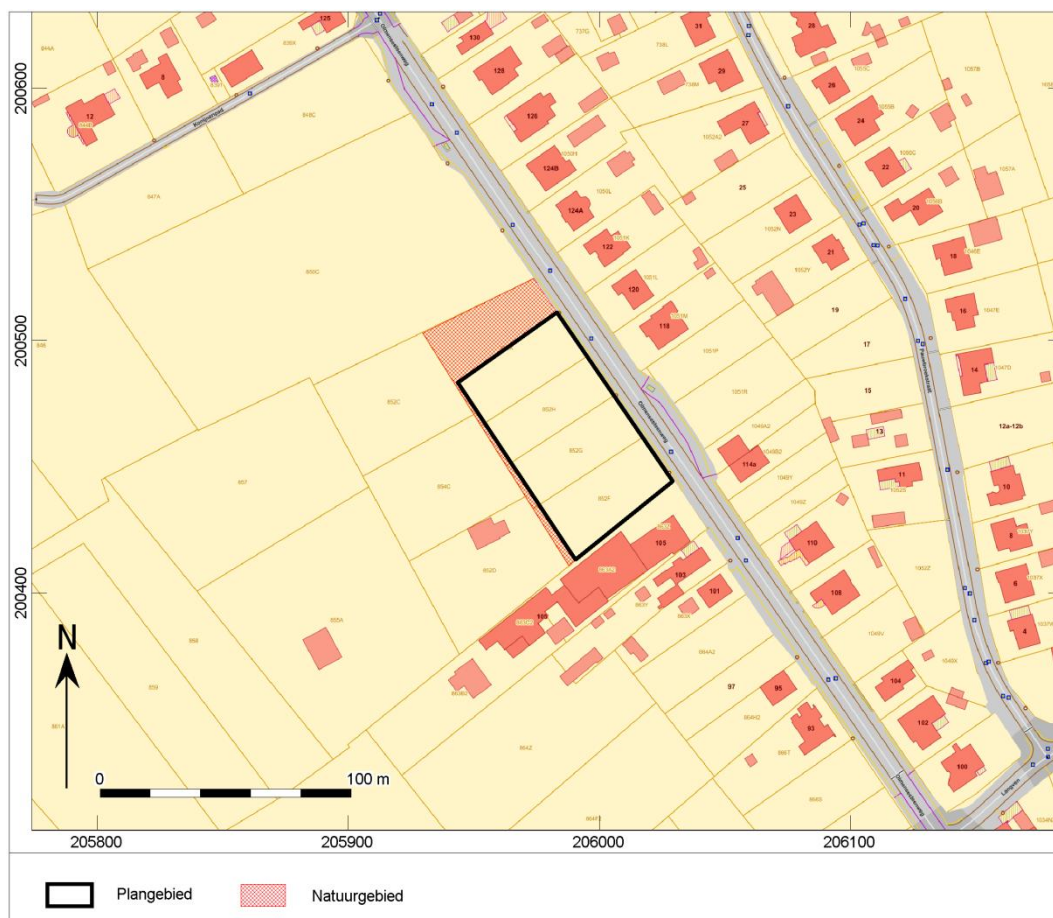
J. Siemons (veldwerkleider)

Autorisatie:

B.A.T.M. Weekers-Hendrixx (OE/ERK/Archeoloog/2016/00095)

1 Inleiding

In opdracht heeft het Vlaams Erfgoed Centrum in december 2019 en januari 2020 een archeologienota opgesteld naar de archeologische waarde van de locatie Olmensesteenweg te Ham (afb. 1). De archeologienota bestaat uit een bureauonderzoek en is uitgevoerd naar aanleiding van de voorgenomen herverkaveling van de bestaande percelen. Het advies was een proefsleuvenonderzoek.

Afb. 1. Overzicht van het plangebied.

2 Gemotiveerd advies

2.1 Volledigheid van het onderzoek

Voor het plangebied is in het uitgestelde traject een bureauonderzoek uitgevoerd. De resultaten worden hieronder per onderzoeksfase kort besproken.

2.1.1 Bureauonderzoek

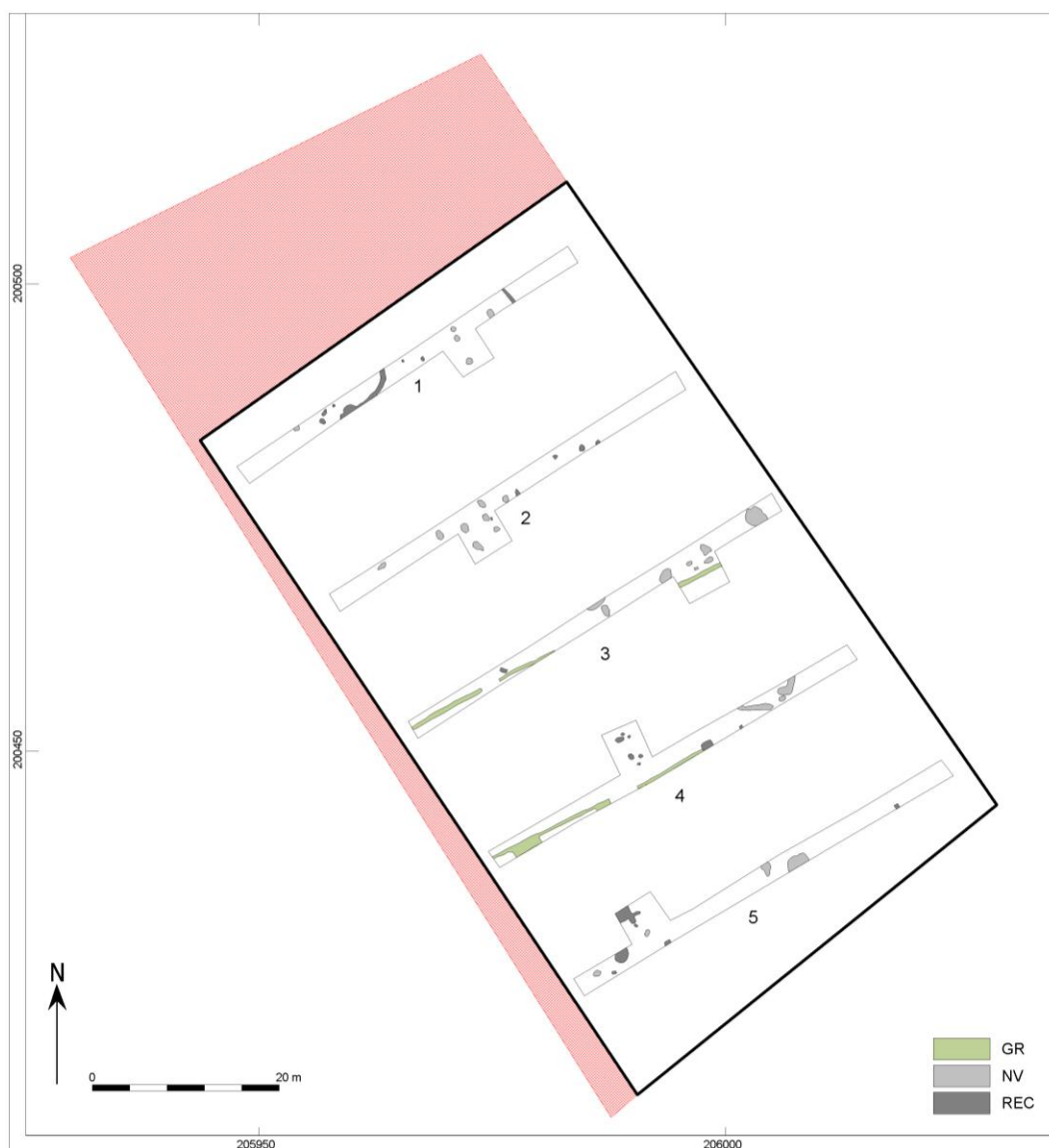
Uit het bureauonderzoek¹ is gebleken dat er een lage tot middelhoge verwachting voor archeologisch resten in het plangebied is. Het gebied ligt in een zone op geruime afstand van een waterloop. Dit is een vereiste om bewoning uit de vroege prehistorie te kunnen verwachten. De verwachting op artefactensites uit de Steentijd is daarmee laag. Voor sporensites uit de periode Neolithicum tot en met Middeleeuwen geldt er een middelhoge verwachting. De landschappelijke ligging sluit niet uit dat bewoning heeft (kunnen) plaatsvinden. Over archeologische vindplaatsen in de omgeving is weinig bekend. Tot op heden heeft er ook weinig onderzoek plaatsgevonden, wat het kennispotentieel juist vergroot. Voor de historische periode is de verwachting laag aangezien het gebied buiten bestaande historische gebieden ligt. Op de oudst bekende historische kaart uit 1744 is er het gebied nog niet ingericht. Pas op de Ferrariskaart is de Olmensteensweg zichtbaar. Gedurende de 19e en 20e eeuw is er op verschillende historische kaarten en luchtfoto's geen bebouwing zichtbaar en is het gebied ingericht geweest als bosgebied.

¹ Stevens, 2020.

Op basis van de bovenstaande gegevens kon worden gesteld dat het plangebied onvoldoende onderzocht is en dat de kans op eventuele archeologische sporen aanwezig is. Een proefsleuvenonderzoek werd geadviseerd.

2.1.2 Proefsleuvenonderzoek

Het proefsleuvenonderzoek werd uitgevoerd op 23 november 2020. Tijdens dit onderzoek bleek dat het plangebied buiten twee greppels geen archeologisch relevante sporen bevatte (afb. 2). De twee greppels waren terug te vinden op historisch kaartmateriaal en zijn daardoor te dateren in de 18de en 19de eeuw. Verder werden er een aantal recente verstoringen en natuurlijke verkleuringen aangetroffen. Een aantal van deze sporen kunnen gelinkt worden aan het bos dat hier tot 2016 op gestaan heeft. Het plangebied biedt weinig tot geen kennisvermeerdering.

Afb. 2. Allesporenkaart van het proefsleuvenonderzoek.

2.2 Impactbepaling

Het doel van de geplande werken is om het plangebied te verkavelen in functie van woningbouw (afb. 4). Voor het plangebied wordt een verkavelingsvergunning aangevraagd om het terrein te verkavelen in acht nieuwe loten voor zeven nieuwbouwwoningen en een natuurgebied. De totale oppervlakte van het plangebied bedraagt ca. 5406 m².

De geplande herverkaveling en latere ontwikkeling zullen leiden tot directe bodemverstoring door de geplande werken, dan wel tot kennisverlies door versnippering. Voor het plangebied dient daarom uitgegaan te worden van een integrale verstoring. De consequentie van de voorgenomen ingreep kan zijn dat eventuele aanwezige waardevolle archeologische resten in de ondergrond worden aangetast.

2.3 Potentieel tot kennisvermeerdering

Vervolgonderzoek biedt door de afwezigheid van archeologisch relevante sporen in het plangebied weinig kans op kennisvermeerdering. Het gaat om twee Nieuwe Tijds greppels, recente verstoringen en natuurlijke verkleuringen.

2.4 Bepaling van de maatregelen

Het bureauonderzoek stelde voor het plangebied een hoge verwachting op sites vanaf het Neolithicum tot en met de Middeleeuwen. Deze verwachting is gebaseerd op de landschapsgenese van het plangebied, de daarmee samenhangende bewoningsgeschiedenis en de aanblik van het plangebied op geraadpleegd historisch kaartmateriaal. Oudere sporen werden niet verwacht waardoor direct een proefsleuvenonderzoek werd geadviseerd.

Tijdens het proefsleuvenonderzoek zijn er enkele sleuven uitgegraven om uitspraak te doen over de aanwezigheid van archeologische sporen. Tijdens dit onderzoek bleek dat het plangebied geen archeologisch relevante sporen bevatte. Er werden alleen twee Nieuwe Tijds greppels, natuurlijke verkleuringen en recente verstoringen gevonden. Deze sporen bieden weinig potentieel op kennisvermeerdering.

Vervolgonderzoek in het plangebied biedt daarom weinig tot geen potentieel voor kennisvermeerdering. Het Vlaams Erfgoed Centrum adviseert dan ook om het plangebied vrij te geven. Daarmee vormt het prospectief onderzoek met ingreep in de bodem (in de vorm van proefsleuven) het einde van het onderzoek voor het plangebied aan de Olmensesteenweg te Ham.

Ondanks het advies tot vrijgeven van het terrein, blijven de bepalingen voor het melden van toevalsvondsten van kracht, conform artikel 5.4.1 van het Onroerenderfgoeddecreet. De civieltechnisch uitvoerder is verplicht eventuele toevalsvondsten binnen drie dagen na ontdekking te melden bij Onroerend Erfgoed.